

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних комунікацій та менеджменту
Кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи

**ІНФОРМАЦІЙНА ТА
БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНА
ДІЯЛЬНІСТЬ:
теорія, історія, практика**

Збірник наукових праць

Рівне – 2016

УДК 002+011+02

ББК 73+78

I — 74

Інформаційна та бібліотечно-бібліографічна діяльність: теорія, історія, практика : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. — Рівне : РДГУ, 2016. — 130 с.

До збірника увійшли наукові статті, підготовлені викладачами і студентами кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ, а також деякі тези доповідей щорічної Звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, студентів і співробітників РДГУ 16 березня 2015 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Відповідальний редактор

СІЛКОВА Галина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, зав. кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи РДГУ

Члени редколегії:

ШВЕЦОВА Галина Миколаївна — доктор історичних наук, професор;

МІЛЯСЕВИЧ Ірина Володимирівна — кандидат педагогічних наук, професор;

КОСТЕНКО Марина Степанівна — викладач.

ЗМІСТ

Розділ 1

Актуальні проблеми книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства

Швецова-Водка Галина

БІБЛІОЛОГІЯ — КОМПЛЕКСНА НАУКА,
ПРИСВЯЧЕНА КНИЖКОВІЙ КУЛЬТУРІ 4

Бережняк Олена

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК
ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КНИЖКОВОЇ КУЛЬТУРИ 8

Остапчук Юлія

ЕЛЕКТРОННА КОМУНІКАЦІЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ 11

Жук Вікторія

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОФЕСІОЛОГІЯ»
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ 14

Пасічник Людмила

БІОБІБЛІОГРАФІЧНІ СЛОВНИКИ ТА
ДОВІДНИКИ ЛІТЕРАТОРІВ ЯК ОДИН З ВИДІВ
ЗАГАЛЬНОЛІТЕРАТУРНИХ НАУКОВО-ДОПОМІЖНИХ
БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСІБНИКІВ 16

Татарин Сергій

“ШЕВЧЕНКІВСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ” — НОВІТНЄ
ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ З ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА 21

Бандилко Лілія

МЕДИЧНІ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНЩИНИ ЯК ЦЕНТРИ
БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СПЕЦІАЛІСТІВ ГАЛУЗІ 24

Ражик Лідія, Трачук Людмила БІБЛІОТЕЧНА РЕКЛАМА (З ДОСВІДУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ)	29
Диха Світлана РОЗВИТОК НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	33
Кирієнко Людмила ВИКОРИСТАННЯ ДИТЯЧИМИ БІБЛІОТЕКАМИ ЧЕРНІГІВЩИНИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КРАЄЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ	36
Терлецька Наталія ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	41
Боровська Олена ОРГАНІЗАЦІЯ МАСОВОЇ РОБОТИ НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКОЇ РАЙОННОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ	44
Мельник Валентина МАСОВЕ БІБЛІОГРАФІЧНЕ ІНФОРМУВАННЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ БІБЛІОТЕЦІ ДЛЯ ЮНАЦТВА: ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НОВАТОРСЬКИХ ФОРМ	46
Хімейчук Віра ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ	50
Савчук Ірина ДРУКОВАНА БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ КАЛУСЬКОЇ ЦРБ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	54

Шеремета Тетяна ПОШУКОВІ МОЖЛИВОСТІ БІБЛЮГРАФІЧНИХ КАРТOTEK КАЛУСЬКОЇ ЦРБ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	57
--	----

Розділ 2

Документні ресурси та інформаційні технології

Сілкова Галина МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ ЯК ЧИННИК ЇХ ВИДОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ	63
--	----

Луцишина Тетяна СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛОТЕК	66
--	----

Костенко Марина ВТОРИННОДОКУМЕНТНА ЛАНКА ВІТЧИЗНЯНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ З ПИТАНЬ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ	69
---	----

Бабенко Жанна ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ПРОЦЕСИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	73
--	----

Сльоза Галина, Бабенко Жанна ДИСТАНЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ В ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВАХ	77
---	----

Хомич Наталія ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНТЕНТУ ВЕБ-САЙТІВ ПРОВІДНИХ УСТАНОВ БІБЛОТЕЧНОЇ СФЕРИ	80
--	----

Бучковська Олена РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	88
--	----

Крет Роман РОЛЬ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У СУЧАСНІЙ ПОЛІТИЦІ	92
Крет Ольга СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА	95
Сульжук Ольга ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ РІВНЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	98
Черніговець Тетяна ФОРМИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ІНСТИТУТУ МИСТЕЦТВ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ РЕГІОНУ	101
<i>Розділ 3</i>	
<i>Історія книги, бібліотечної справи та бібліографії</i>	
Шатрова Марина ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ЗРІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ РУКОПИСНОЇ КНИГИ В УКРАЇНІ	105
Мілясеви́ч Ірина НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ ТА БІБЛІОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ ЖУРНАЛУ «ВОЛЫНСКИЕ ЕПАРХИАЛЬНЫЕ ВЕДОМОСТИ» — ЗРАЗОК БІБЛІОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ХІХ — ПОЧ. ХХ СТ.	113
Волкова Віталі́на З ІСТОРІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧИТАЛЬНОГО ЗАЛУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОУНБ ІМ. О. ГОНЧАРА	119
<i>Список авторів</i>	124

Список літератури

1. Бабич С. «Шевченківська енциклопедія» : гідний подарунок до 200-річчя / С. Бабич // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. Бібл. робота. — 2013. — № 4. — С. 1—2.
2. Від укладачів // Шевченківська енциклопедія. У 6 т. Т. 1. А—В / НАН України, Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка ; редкол.: М.Г. Жулинський та ін. — Київ, 2012. — Т. 1. А—В — С. 7—8.
3. Левицький В. Презентація «Шевченківської енциклопедії» / В. Левицький // Слово і час. — 2013— № 5. — С. 123—124.
4. Лубчак В. У Києві представили «Шевченківську енциклопедію» / В. Лубчак // День [сайт]. — 2013. — № 41. — Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/kultura/u-kiievi-predstavili-shevchenkivsku-enciklopediyu> (дата звернення: 24.05.15). — Назва з екрана.
5. Портал Шевченка [Електронний ресурс] / [Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАНУ, Мала академія наук України]. — [Київ]: Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка, 2014. — Режим доступу: <http://kobzar.ua/site/main> (дата звернення: 24.05.15). — Назва з екрана.
6. Шевченківська енциклопедія. У 6 т. Т. 1. А—В / НАН України, Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка ; редкол.: М.Г. Жулинський та ін. — Київ, 2012. — 744 с.

УДК 027.6:61(477.81)

Лілія Бандилко

МЕДИЧНІ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНЩИНИ ЯК ЦЕНТРИ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТІВ ГАЛУЗІ

Значний внесок в бібліотечно-інформаційне забезпечення спеціалістів медичної галузі, розвиток медичної науки і освіти, покращення охорони здоров'я і навчально-виховного процесу

роблять медичні бібліотеки України, та, зокрема, медичні бібліотеки Рівненщини. Мережа медичних бібліотек вирішує одне із складних і актуальних завдань — інформаційне забезпечення всіх категорій спеціалістів галузі: організаторів охорони здоров'я, науковців, лікарів-практиків, середнього медичного персоналу, студентів середніх та вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації, фахівців бізнесових структур.

Від рівня підготовки медичних кадрів, інтенсивності наукових досліджень та оперативного впровадження їх результатів у практичну діяльність залежить покращання якості медичного обслуговування населення. Високі темпи розвитку медичної науки та практики потребують від спеціалістів оновлення знань, постійної інформованості про досягнення вітчизняної та світової медицини. Тому з кожним роком зростає роль бібліотеки як центру медичної інформації.

Мережа медичних бібліотек Рівненщини бере свій початок з липня 1945 року, коли згідно з наказом Рівненського обласного відділу охорони здоров'я № 256 від 14.07.1945 р. засновано Рівненську обласну наукову медичну бібліотеку. Тоді ж почали створюватись перші медичні бібліотеки, бібліотечні заклади в інших населених пунктах та закладах області. Наприклад, у лікувально-профілактичних установах смт. Клесів, м. Дубно, Острог, Корець, в обласній лікарні, районній амбулаторії, Рівненській фельдшерсько-акушерській школі.

У 50—60-х роках ХХ ст. у нашій країні була вибудована унікальна система медичних бібліотек, якої, власне, як самостійної, не було в інших країнах. За досвідом до нас приїздили фахівці з різних країн світу. Свого піку вона досягла у 70—80-ті рр. минулого століття.

Від грудня 1974 р. рішенням Колегії МОЗ УРСР Рівненська обласна наукова медична бібліотека (РОНМБ) була затверджена республіканською школою передового досвіду, хоча практично цю функцію вона почала здійснювати ще з 1967 року.

Починаючи з 1995 р., в РОНМБ була запроваджена адаптована російська версія світової біомедичної

інформаційної системи “Medline” за тезаурусом MeSH, який розрахований на електронний каталог.

На початку 90-х років ХХ ст. всі бібліотеки України, і медичні в тому числі, пережили неабиякі фінансові труднощі, пов'язані з розпадом колишнього Радянського Союзу, спробами віднайти своє місце в нових умовах розбудови української держави. Життя поставило додаткові завдання і виявило нові проблеми, зокрема, принципово змінилася система комплектування фондів, давалася взнаки слабка матеріально-технічна база. Не спостерігалось бурхливого розвитку бібліотек, проте в стислі терміни вони поступово розробляли власний шлях розвитку. Це стосується і медичних бібліотек Рівненщини.

З початком нового століття, крокуючи в ногу з часом, РОНМБ надає користувачам послуги з пошуку медичної інформації через Інтернет; у бібліотеці здійснюється комп'ютеризація бібліотечних процесів, придбана система автоматизації бібліотек ІРБІС; створена веб-сторінка РОНМБ, у читальному залі встановлено безкоштовний Wi-Fi.

Завдання бібліотек сьогодні, при скороченому фінансуванні, — задовольняти всезростаючі, більш ускладнені, інформаційні потреби читачів. Для вирішення цієї проблеми бібліотеки створюють бібліотечні корпоративні системи, які дозволяють з максимальним ефектом використовувати не тільки власні інформаційні ресурси, але й ресурси інших членів корпорації, значно підвищити ефективність бібліотечно-інформаційної діяльності і вийти на новий рівень обслуговування користувачів, що в кінцевому підсумку підвищить статус бібліотек. Слід зазначити, що медичні бібліотеки Рівненщини вже мають певний досвід корпоративної діяльності.

Медичні бібліотеки намагаються не тільки надавати споживачам можливість скористатися сучасними досягненнями у медичній галузі, але й урізноманітнюють свої послуги, перетворюючись із суто інформаційних у культурні центри. Розширюється соціокультурна діяльність бібліотек з використанням як традиційних, так і нових форм. Бібліотеки проводять численні масові заходи, серед яких: зустрічі з

визнаними особистостями, презентації наукових доробків вчених-медиків, організація традиційних та віртуальних виставок, зустрічі з провідними діячами науки, культури, освіти, тощо. Висвітлення цих заходів розміщується на сайтах бібліотек.

На сьогодні РОНМБ є центром інформаційно-бібліографічного забезпечення фахівців у галузі охорони здоров'я та медичної науки, головним книгосховищем медичної літератури в області, організаційно-методичним центром мережі медичних бібліотек краю, яка складається з 24 бібліотек лікувально-профілактичних установ та 4 бібліотек медичних навчальних закладів.

На початок 2014 р. РОНМБ має понад двохсот'ятитисячний фонд медичної літератури на традиційних та електронних носіях інформації та щорічну передплату близько 200 назв періодичних видань, а також фонд власних інформаційних продуктів: бібліографічних покажчиків, методичних посібників, електронних інформаційно-бібліографічних видань.

Щорічно бібліотека видає користувачам понад 152 тис. примірників документів та обслуговує біля 27 тис. користувачів, серед яких медична спільнота області, студенти, учні та жителі міста та області.

Бібліотека видає бюлетень «Нова медична література»; інформаційно-бібліографічні листки з десятиох тем, списки сигнальної інформації з двадцяти двох клінічних дисциплін; бібліографічні покажчики «Наукові праці лікарів Рівненської області», «Охорона здоров'я Рівненської області» та інші видання.

Сучасні медичні бібліотеки повинні відповідати рівню запитів всіх категорій читачів. Саме бібліотека має бути тим першим місцем, про яке згадає лікар, якщо йому треба здійснити дослідження або просто отримати певну фахову інформацію. Сьогодні вже мало просто виконувати запити користувачів, потрібно діяти на випередження — надавати винятково суспільно значущу інформацію. Адже лікар має постійно вдосконалювати свої знання. За висловом видатного медика М. Мудрова, «в лікарському мистецтві не повинно бути

лікарів, що закінчили навчання» [9, с. 52]. Безперервний професійний розвиток медиків за принципом «освіта впродовж усього життя» — ось гарантія якісного медичного обслуговування населення, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я нації.

Список літератури

1. Академіки про медицину, час і про себе : (збірник інтерв'ю). — Київ : Авіцена, 2000. — 146 с.
2. Бібліотечна Україна : довідник. — Київ : Абрис, 1996. — 384 с.
3. Віленський Ю. Величний храм знань. Національна медична бібліотека України відзначила своє 80-річчя / Ю. Віленський // Ваше здоров'я. — 2010. — 17 груд. — С. 7—10.
4. Інформаційні технології у медичних бібліотеках України [Електронний ресурс] : матеріали дослідж. / авт.-уклад. О. Бруй ; наук. ред. Я. Сошинська ; макет. Ю. Смольянова ; Нац. наук. мед. б-ка України, Укр. бібл. асоц., секція працівників мед. б-к. — Київ, 2014. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). — 87 с.
5. Інформаційні та бібліографічні видання медичних бібліотек України (1934—1999 рр.). Ч. 1. / Держ. наук. мед. б-ка ; ред. Костенко Д. І. — Київ, 2002. — 121 с.
6. Кірішева О. М. Місія бібліотек у розбудові інформаційного суспільства / О. М. Кірішева // Медичні бібліотеки України на шляху до суспільства знань: матеріали наук.-практ. конф. — Київ, 2007. — С. 12—18.
7. Козлюк Н. Основні етапи становлення медичних бібліотек Академії медичних наук України / Н. Козлюк // Вісн. Кн. палати. — 2003. — № 5. — С. 32—37.
8. Медичні бібліотеки України в сучасному світі науки, культури, освіти: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 16—17 трав. 2012 р. / Нац. наук. мед. б-ка України, Б-ка вищ. держ. навч. закл. Укр. мед. стоматол. акад., Укр. бібл. асоц.; ред.: Р. І. Павленко,

- Т. А. Остапенко, О. Б. Боровик, О. М. Кірішева. — Полтава, 2012. — 109 с.
9. Павленко Р.І. Система бібліотечно-інформаційного забезпечення спеціалістів медиків в єдиному інформаційному просторі / Р.І. Павленко // Журн. практ. лікаря. — 2000. — № 4. — С. 52—54.
  10. Павленко Р.І. Співпраця та партнерство медичних бібліотек в сучасному інформаційному просторі: досвід та перспективи / Р.І. Павленко // Журн. практ. лікаря. — 2013. — № 3. — С. 50—53.
  11. Павленко Т.Б. Зведений електронний каталог медичних бібліотек України: погляд учасника проекту [Електронний ресурс] / Т.Б. Павленко. — Режим доступу: http://vuzlib.com.ua/articles/book/3355Zvedenijj_elektronnijj_katalog/1.html (дата звернення 30.11.15). — Назва з екрана.

УДК 021.7:027.53(477.81)

**Лідія Ражик,
Людмила Трачук**

БІБЛІОТЕЧНА РЕКЛАМА (З ДОСВІДУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ)

Будь-яка бібліотека, створюючи власну продукцію (електронні колекції текстів, бібліографічні видання, бази даних тощо) і надаючи різноманітні послуги, прагне до того, щоб результати її діяльності були використані і належно оцінені користувачами. Тому для зацікавлення потенційних та постійних відвідувачів сучасні бібліотеки активно використовують рекламу. Згідно з Законом України «Про рекламу», прийнятим в 1996 р., реклама — це «спеціальна інформація про осіб чи продукцію, яка розповсюджується в будь-якій формі та в будь-який спосіб з метою прямого або опосередкованого одержання прибутку» [1, с. 1].

За загальною класифікацією реклама поділяється на комерційну та соціальну. Бібліотечну рекламу визначають як соціальну, тобто ту, що не має на меті отримання прибутку. Її